

Til Dekan Johnny Laursen

Hørings svar vedrørende overdragelse af AU's biblioteks funktion til det fusionerede Kgl. Bibliotek

Nedenstående høringssvar er udarbejdet på baggrund af tilbagemeldinger fra medarbejdere på Arts (jf. vedlagte bilag.) De vidner om, at biblioteks funktionen er af helt afgørende betydning for de videnskabelige medarbejders adgang til det empiriske materiale (bøger, arkiver, noder, film, dokumenter mm.), som anvendes i de forskellige forskningsmiljøer på Arts.

Hørings muligheden kom i stand på baggrund af en kort orientering på Akademisk Råds møde d. 14. december 2016. Rådet udtrykker sin stærke bekymring over, at processen skal gennemføres i så hurtigt et tempo.

Overordnet vurderer Akademisk Råd, at en overdragelse af AU Library er en meget vidtrækkende beslutning, som kræver et grundigt afklaringsarbejde med henblik på, at der findes de rigtige løsninger. Der bør finde en mere omfattende faglig høring sted, idet en eventuel overdragelse også er en mulighed for en tiltrængt og grundig gennemtænkning af biblioteks funktionen ved AU, herunder Arts.

Akademisk Råd har følgende kommentarer og forslag i forbindelse med en eventuel fusionering:

Særsamlinger

Der er i miljøet stor bekymring vedrørende de særsamlinger, der findes på Arts, herunder, at der ikke eksisterer et samlet overblik over samlingerne (se 'Notat vedr. biblioteks forhold udarbejdet af Per Dahl' og 'Notat fra Biblioteksudvalget ved Afdeling for Teologi'). Bekymringen vedrører risikoen for 1) At bøger kasseres pga. pladsmangel og manglende økonomi til opbevaring. 2) At samlingerne evt. kan flyttes til København, så forskerne mister den direkte adgang til dem og ikke kan tiltrække og samarbejde aktivt med de anerkendte internationale forskere, der kommer til AU for at benytte dem. 3) At materialer opstilles utilgængeligt og uhensigtsmæssigt, så der reelt ikke er adgang for forskere og studerende.

Merete Wiberg

Formand for Akademisk Råd
Arts

Dato: 20. januar 2017

Mobiltlf.: 20586298
E-mail: wiberg@edu.au.dk

Afs. CVR-nr.: 31119103

Side 1/3

Rådet anbefaler, at der i en eventuel aftale med Det Kgl. Bibliotek indgår krav om, at samlingerne skal kortlægges og katalogiseres, og at der skal være klare procedurer, der inddrager såvel forskere som biblioteksfagligt personale ved bestemmelser og ændringer vedrørende samlingernes placering og juridiske status og dispositionsret.

Håndbiblioteker

Håndbiblioteker er vigtige nærfunktioner i de ansattes daglige arbejde, placeret mellem faglighed og bibliotek. Deres omfang og placering foreligger der ingen tilgængelig oversigt over, heller ikke planer for vedligeholdelse og supplering. Håndbibliotekernes status og fremtid skal afklares i forbindelse med en overdragelse til Det Kgl. Bibliotek.

Biblioteksudvalg

Det foreslås i materialet at der nedsættes et biblioteksudvalg på tværs af AU. Rådet vurderer, at dette ikke er tilstrækkeligt. Med henblik på at sikre den faglige ekspertise er det nødvendigt, at der er faglig repræsentation fra de 4 fakulteter i dette udvalg, og at der på Arts endvidere nedsættes biblioteksudvalg på tværs af Arts og eventuelt også på institutniveau. Endvidere at det sikres, at disse biblioteksudvalg høres i det centrale udvalg før større beslutninger vedr. f.eks. adgangsforhold, indkøbspolitik, abonnementer og eventuelle kassationer.

Betjeningen af AU

Akademisk Råd er bekymret for det lokale serviceniveau. Rådet foreslår, at der udformes klare aftaler vedrørende lokal betjening, adgang til læsesale og biblioteksfaglig understøttelse af undervisning. Endvidere er det vigtigt, at der opretholdes dobbelt pligtaflevering med henblik på adgang fra både Aarhus og København og som sikkerhed for bevarelse af bogsamling i tilfælde af f.eks. brand.

Det foreslås i materialet, at der gennemføres årlige dialogmøder med fakulteterne om udvikling af services og lokale behov. Rådet anbefaler, at det præciseres, hvilke brugere (biblioteksfagligt personale, forskere, studerende samt repræsentanter for eksterne brugere samt diverse udvalg) der skal inddrages i disse dialogmøder, samt at der fastlægges procedurer for inddragelse og beslutningskompetence, herunder evt. vetoret.

Vedrørende Pure er det vigtigt for sikring af kvalitet, at medarbejderne har mulighed for lokal og biblioteksfaglig betjening. Dette bør præciseres i forbindelse med en eventuel fusionering.

Et yderligere bekymringspunkt er, at man ved en overdragelse mister mulighed for selv at disponere og prioritere, hvad ressourcerne (personale) bruges til, f.eks. at bidrage med undervisning på rette tid og sted.

Det vurderes at være særdeles vigtigt, at en overflytning af AU Library og Arts' biblioteker til Nationalbiblioteket/KB *ikke* medfører reduktion af den fagnære

bibliotekarbetjening. En aftale om overdragelse bør indeholde klare detailbestemmelser herom.

Side 3/3

Opsumming

Akademisk Råd anerkender fordele ved stordrift og ser muligheder i dette. Samtidig vurderer rådet, at der ikke er sket en tilstrækkelig belysning af konsekvenserne ved en fusionering af AU Library og Det Kgl. Bibliotek. Der mangler præcise angivelser af budget- og serviceniveau, og vi har i nærværende svar peget på de øvrige udfordringer i forbindelse med en fusionering. Rådet anbefaler, at det tydeliggøres, hvilke sanktionsmuligheder AU har, hvis serviceniveauet ikke viser sig tilfredsstillende, ligeledes under hvilke betingelser fusioneringen kan rulles tilbage. Akademisk Råd anbefaler endvidere, at det undersøges om der kan findes en *tredje vej*, hvor de biblioteksnære services og materialer bibeholdes i AU-regi, mens licenser, databaser o. lign. overgår til det Kgl. Bibliotek.

Rådet anbefaler, at der gennemføres en mindre forhastet faglig høringsproces forud for en beslutning i universitetsledelsen, så der kan foretages en grundigere belysning af vilkår, konsekvenser og sanktionsmuligheder.

På vegne af Akademisk Råd, Arts

Merete Wiberg
Formand

Bilag:

- Notat vedr. biblioteksforhold udarbejdet af Per Dahl
- Notat fra Biblioteksudvalget ved Afdeling for Teologi i anledning af den påtænkte overflytning af AU Library til KU

Notat vedrørende Biblioteksforhold Udarbejdet af Per Dahl i samarbejde med et bredt udvalg af videnskabelige medarbejdere og bibliotekarer, Januar 2017

Vedr. høring af AU's ledelsesbeslutning om overdragelse af AU's biblioteksfunktion/biblioteker = AU Library til Nationalbiblioteket/KB.

Høringsproceduren

Universitetsledelsens beslutning 30.11.16 om at arbejde frem mod en overdragelse blev godkendt i bestyrelsen 7.12.16. Der udarbejdes aftalegrundlag med henblik på endelig beslutning 23.2.17.

"Aftalegrundlaget vil blive udarbejdet gennem en bred involvering af VIP, studerende og administrative medarbejdere." (Kr. Thorn 9.12.16). Hvad er der blevet af den brede involvering?

Der har i VD Uddannelse, hvorunder de ansatte i bibliotekerne hører, været en behandling i LSU. I Akademisk Råd Arts gav dekanen på et møde i december -16 en kort orientering og udleverede et kort notat; i notatet henvises der til "en af fakultetet vedtaget udviklingsplan", men den har ikke været fremlagt i noget forum. AR har skullet reagere i en meget kortfristet, skriftlig høring (frist 20.1.17). Øvrige organer har ikke været inddraget i processen.

Dette forløb forekommer kritisabelt, fordi de udfordringer, der melder sig i forbindelse med en så omfattende ændring som overdragelse af AU's biblioteker, dermed ikke kan nå at blive kvalificeret identificeret og diskuteret.

Det drejer sig om følgende spørgsmål:

- Biblioteksfaglig understøttelse
- Nærhed
- Faglig inddragelse
- Fremtidig budgetsikkerhed
- Særsamlingers status

Spørgsmålene vil blive belyst i det følgende.

Historik og fremtidig faglighed

Med fusionerne og reorganiseringen i 2011 og den efterfølgende etablering af AU Library i 2012 blev på Arts det tætte samarbejde mellem bibliotekerne og de faglige miljøer brudt. Allerede forinden var AU's overordnede biblioteksudvalg blevet nedlagt. På Arts eksisterer der ikke længere biblioteksudvalg med deltagelse af VIP og studerende, hverken på fakultetsniveau, institutniveau eller lokalt niveau. Hvad der resterer af det tidligere samarbejde omkring bibliotekerne beror på personelle, tilfældige og informelle kontakter.

Forholdene har udløst usikkerhed og problemer i forbindelse med såvel accession som magasinering, kassation og reduktion af tidsskriftbestande.

Der foreslås nu et biblioteksudvalg på tværs af AU, formentlig omtrent svarende til det, der tidligere hed konsistoriums biblioteksudvalg og 'kontaktudvalget' mellem AU og SB. Det vurderes at være en god, men helt utilstrækkelig konstruktion. For at sikre den *faglige* ekspertise og indflydelse i samarbejdet med ledelse og bibliotekarer skal der på Arts, måske under AR, nedsættes et bredt sammensat biblioteksudvalg, muligvis også på institutniveau.

Indkøbspolitik og opbevaring

Accessionen er nu baseret på 'buy on demand'. Det betyder i mange tilfælde hurtig anskaffelse, men uden at budgetgrænserne er kendte, endsiige hvem der fastlægger dem. Der prioriteres derfor ikke, ligesom det er uklart, *hvem* der i givet fald skal prioritere, ikke mindst i den nye konstruktion. Det kommer ikke mindst til at gælde tidsskrift-abonnementer, trykte såvel som elektroniske.

Et særligt problem består her i, at sammensætningen af de store pakker med elektroniske tidsskrifter er fokuserede på ønsker fra Sundheds- og Naturvidenskab og derfor er stærkt engelsk-dominerede. Det betyder ikke nødvendigvis, at tidsskriftdækningen på Arts er utilstrækkelig, men at den vil komme under pres, og at det er vigtigt at de faglige forsknings- og studiemiljøer har adgang til at gøre deres synspunkter gældende.

Budgetmæssig uigennemsigthed og manglende styring af accessionen har medført, at profilen ofte bliver tilfældig og kortsigtet. Brugerne (de umiddelbart mest aktive af dem) får herigennem opfyldt deres umiddelbare behov, men indkøbenes brugerflade kan være meget begrænset, evt. blot baseret på én aktiv bruger eller forsker, og forældelsen af det anskaffede materiale går tilmed ofte stærkt. Accessionen bliver usystematisk og funderes ikke på fagligt overblik og vurdering. Denne faglighed udfoldes i det samspil, der *kunne* være mellem de enkelte fag og grupper af fag – og bibliotekarerne i AU Library og SB. I en årrække har det samspil været suspenderet. Store, internationale referenceværker risikerer ikke at blive indkøbt og dermed være umiddelbart tilgængelige, fordi de ikke er kendt af 'on demand'-brugerne, og fordi værker af denne type normalt ikke udlånes fra andre biblioteker. Den fagligt afgørende koordination mellem fakultetets specialistviden og SB's fagreferenter er væk, fordi den ikke længere har noget systematisk og strategisk fundament.

Problemet understreges af, at SB siden ca. 2000 har reduceret sit antal af fagreferenter i størrelsesordenen fra ca. 18 til ca. 6, altså en reduktion til 1/3. Der er ikke udsigt til, at der vil blive rettet op på dette forhold i det nye Nationalbibliotek/KB, men en evt. aftale om overdragelse bør have et fokus her.

Det fremgår ikke af det tilgængelige materiale, præcist hvorledes indkøbsvolumen fremover vil blive fastlagt, men både på Arts og på SB forventes der tilsyneladende betydelige reduktioner. Omfanget af det *samlede* indkøb i en ny bibliotekskonstruktion, fordelt på analoge og digitale former og fordelt på bøger og tidsskrifter, foreligger ikke oplyst. Herom bør der foreligge klare oplysninger og langsigtede overslag *inden* indgåelse af en aftale.

Den nævnte mangel på plan, samarbejde og manglende ressourcer til samarbejde (fra såvel AU's som SB's side) viste sig i forbindelse med de *kassationer og magasineringer*, der hurtigt og uden diskussion og faglig inddragelse har været på dagsordenen i flere runder.

På de sundheds- og naturvidenskabelige områder er grundlaget udlånstal og cirkulation, ikke faglige vurderinger. På Arts' viste der sig ved pilotprojekt udført på Kasernen at være brug for faglige vurderinger af især ældre materiale, og kassation blev ikke gennemført, dels fordi der ikke var et fagligt beredskab til at foretage vurderinger, dels fordi SB ikke kunne give sikkerhed for, om kasseret materiale derefter overhovedet ville findes i eksemplarer i AU Library. Herefter blev kassationsprojektet stillet i bero; et samlet billede af denne proces foreligger så vidt vides ikke. Efter fakultetets ønske gennemførte Nobelbiblioteket i stedet magasinering. En del tidsskrifter blev overført til SB og ca. 2.500 hylde-meter overført til SB's magasiner i Skejby. Da der med inkorporeringen af Teologisk Bibliotek blev brug for plads i Nobelbiblioteket til yderligere ca. 2.000 hylde-meter, ønskede SB så høj en betaling for ydelsen, at kompaktreoler i Nobelbiblioteket blev en billigere løsning. Da tilvæksten til bibliotekerne naturligvis vil fortsætte, selvom digitale former vinder frem, skal der i en kommende aftale om samarbejde eller overdragelse udarbejdes retningslinjer for, hvordan kassation og magasinering kan håndteres på et fagligt grundlag.

Arts' relativt pressede økonomi og ønske om at reducere huslejen har gennem en årrække ført til en stadig biblioteksmæssig kontraktion og koncentration, og det er baggrunden for de meget omfattende *kompaktsystemer*, tydeligst i Nobel-biblioteket. Erfaringen med dem er dobbelt. De muliggør på den ene side opbevaring af et meget stort antal bøger på meget lille plads. På den anden side kan enhver bruger erfare, at mange, ikke mindst studerende, viger tilbage fra at benytte dem/bevæge sig ind i dem. Ofte kræver såvel opsøgningen af materialet som tekniske problemer med rullemekanismernes tilkald af en bibliotekar. Hertil kommer, at pladsen mellem reolerne er så snæver og lyset mellem dem så dårligt, at det er vanskeligt at orientere sig og finde frem til det ønskede materiale. Herefter skal materialet tages frem og hen til et arbejdssted (lokalerne med kompaktreoler er ikke godkendt til ophold) – og senere returneres eller stilles på plads igen. Resultatet er et betydeligt tidsforbrug for både lånere og bibliotekarer og tilmed en ringe udnyttelse af materialet.

Håndbiblioteker

I forbindelse med opbygningen af fakultetets store, betjente biblioteker, der ofte ligger i betydelig afstand fra forskerkontorerne, blev der mange steder (hvor mange?) etableret lokale og lettilgængelige håndbiblioteker, typisk bestående af store opslagsværker, oversigtsværker, håndbøger og ordbøger, enkelte steder noget mere omfattende. De er vigtige nærfunktioner i de ansattes daglige arbejde. Vedligeholdelsen og suppleringen af håndbogssamlingerne foreligger der ingen viden om, da de er placeret et sted mellem faglighed og bibliotek. Håndbibliotekernes status og fremtid skal afklares i forbindelse med en overdragelse.

Samspil med undervisning og forskning

Mellem bibliotekerne/særsamlingerne/bibliotekarerne og undervisningen på Arts har der siden de første ansættelser af bibliotekarer udviklet sig et udstrakt, nært og frugtbart samarbejde.

I mange BA-uddannelser indgår systematiske kurser i litteratur- og informationssøgning og håndbogskundskab; på KA-niveau gennemføres der workshops direkte målrettet de studerendes aktuelle emner og behov. De varetages af de lokale bibliotekarer, ofte i et tæt samspil med relevante VIP og skønnes at have haft væsentlig betydning for studiemiljøet og Arts' fine resultater i forhold til fremdriftsreformen. Desuden afholdes der punktkurser (cookies) for VIP i avanceret litteratursøgning og forskellige hjælpemidler ved opbygning af bibliografier m.v.; disse kurser finder sted med baggrund i bibliotekarernes lokale kendskab til fagområderne og i samspil med forskerne; de er meget præcist målrettede og yder dermed relevante bidrag til kompetenceudviklingen. Det vurderes højt, at disse tiltag – der ofte arrangeres i samarbejde med SB – er funktionelle på grund af deres *faglige nærhed*.

Inden for studieområdet er der forhold, der ved en overdragelse giver anledning til fremadrettet bekymring. Et eksempel er Rigsarkivarembedets beslutning om at flytte Erhvervsarkivet fra Aarhus til Landsarkivet i Viborg. AU's indsigelser, der bl.a. påpegede tabet af umiddelbare studie-, oplærings- og forskningsmuligheder, var uden effekt.

Der er siden sket det, at Rigsarkivaren pr. 1.12.2016 – trods mange protester – har forbudt fjernlån af alle arkivalier fra før 1848 (herunder også ikke-digitaliserede arkivalier og inkl. arkivalier, som *ikke* er planlagt digitaliserede). Samtidig er åbningstiden på de relevante læsesale blevet indskrænket. – På KB er håndskriftafdelingens læsesal fornylig permanent nedlagt; den fine betjening og meget kyndige specialhjælp, man her fik, og som måske havde en særlig værdi for mindre hyppige og udefrakommende brugere som fx AU-ansatte, er nu stærkt reduceret og henvist til de almindelige læsesale. Som bekendt lukkede KB for år tilbage for ekspedition af arkivalier fra håndskriftafdelingen til brug på læsesalen på fx SB.

Et særligt område er håndteringen af *Pure*. Den fagnære håndtering og validering af oplysningerne i *Pure*, som finder sted i et samspil mellem de ansatte og bibliotekarerne, der kender forskningsfelter og publiceringsmønstre, har betydet større kvalitet og hurtigere håndtering af de relevante oplysninger. *Pure*-håndteringen bør derfor *fastholdes lokalt*, da den lokalt oparbejdede viden og relation ellers vil gå tabt.

Det vurderes at være særdeles vigtigt, at en overflytning af AU Library og Arts' biblioteker til Nationalbiblioteket/KB *ikke* medfører reduktion af den fagnære bibliotekarbetjening. En aftale om overdragelse bør her indeholde klare detail-bestemmelser.

Særsamlinger m.v.

Arts' biblioteker, institutter og afdelinger rummer en meget lang række særsamlinger, men så værdifulde, omfattende og forskellige de er, findes der *ikke* noget samlet overblik over dem. Deres *status* er tilsvarende uklar. Den følgende liste er slet ikke komplet og giver blot nogle eksempler:

Teologi

Løgstrup-arkivet og Karl Schlechtas Nietzsche-arkiv

Særsamlinger af meget gamle og sjældne bøger efter bl.a. Viborg Stiftsbibliotek og Reinhold Seeberg-samlingen; store dele ukatalogiserede

Æstetiske fag

Brandesarkivet

Sanghistorisk arkiv

Arkiv for ny dansk musik, samt samling af fonogrammer og noder

DPU

Skole/pædagogisk historisk samling på det tidligere DPB i Emdrup. Her er én af verdens nok fineste samlinger af anskuelsestavler og en stor digitaliseret billedsamling og massevis af litteratur, som ikke findes andre steder

Nordisk

Jysk ordbog, inkl. en række særsamlinger, kartoteker, lydbånd

Johannes V. Jensen Forums bogsamling, ukatalogiseret

Østasiatiske sprog

Samlingerne indgår i biblioteket, men har særlige katalogiseringsbehov (japansk, kinesisk, indisk), der løses i samarbejde med bibliotekarerne

Etnografi og arkæologi

Film- og videosamlinger

Biblioteket på Moesgård (jf. Søren Løkkegaard: *Biblioteket på Moesgård*, 2002)

Historie

Samling af værdifulde ældre bøger, nu formentlig alle indgået i Nobelbiblioteket

Engelsk

Har især tidligere løbende modtaget boggaver fra diverse ambassader; større gaver i 1990'erne udløste diskussion om SB's katalogiseringsforpligtelse. Opgaverne blev løst ved en ekstrabetaling fra Engelsk til SB.

Det gælder for mange af særsamlingerne, at de er blevet til ved gaver (ikke til AU, men til fagene eller fakulteterne = bibliotekerne) eller fondsmidler. Mange af de enkelte bøger eller grupper af bøger er (selv i europæisk sammenhæng) særdeles værdifulde, men i mange af samlingerne på afdelingerne henstår de stadigvæk ukatalogiserede, nogle steder ikke tilgængelige, andre steder

fuldt tilgængelige. Hvor der ikke er foretaget katalogisering, er bøgerne/samlingerne stort set ukendte og udnyttes derfor sjældent i forskning.

Der foreligger ikke nogen oversigt over evt. foreliggende gavebreve, der kan indeholde betingelser eller (implicitte eller eksplicitte) klausuler knyttet til donationerne og deres evt. videreoverdragelse. I flere tilfælde er bøger m.v. skænket til institutter ved AU for at understøtte et jysk universitet og gøre det selvstændigt i forhold til KU og KB.

Et eksempel: I årene efter 1992 overførte Aarhus Katedralskole omkring 10.000 bøger til institutter ved AU og Handelshøjskolen (jf. Carsten Bach-Nielsen og Per Dahl (red.): *Overført fra Aarhus Katedralskoles Bibliotek*, 1995). Iflg. den dengang eksisterende samarbejdsaftale mellem AU og SB – og aftalen med Aarhus Katedralskoles rektor - skulle disse bøger mærkes med en lille label og katalogiseres. Efterfølgende skulle der så kunne trækkes en samlet fortegnelse over disse bøger, så man uden vanskelighed kunne se, hvor de stammede fra (omtrent svarende til Bibliotheca Wegeneriana, der er en væsentlig del af SB's ældre samling), og hvilket omfang overdragelsen udgjorde. Trods en del opfordringer i de følgende år, har SB ikke formået at afslutte (eller prioritere) opgaven, og nu, mere end 20 år efter, er arbejdet endnu ikke bragt til ende. Undervejs valgte man flere steder selv at betale for medhjælp til katalogiseringen. En (mindre) del af de ofte ganske kostbare bøger fra Katedralskolen opbevares tilfældige steder; dem er der hverken oversigt over eller kontrol med, og bøgerne vil derfor meget let kunne gå tabt.

Det utilfredsstillende og for AU ligefrem pinlige forløb i det konkrete eksempel bunder i høj grad i de løbende besparelser og personalereduktioner, SB har været underlagt, og dem har AU's samarbejdsaftale ikke kunnet stille noget op overfor. Der er derfor grund til at nære nogen skepsis over for SB's evne til at yde, hvad der er indgået aftale om, ligesom AU bør sikre sig mod evt. krav om supplerende betalinger eller udsigt til selv at skulle afslutte fx katalogisering gennem egenbetaling.

Det må være fakultetets opgave at tilvejebringe en fuldstændig fortegnelse over samtlige særsamlinger, deres ejerforhold, grundlag og behov for løbende vedligeholdelse. Herunder udredning af de relevante juridiske og dispositions-mæssige forhold. Det må derefter besluttes, hvilket tilhørsforhold de mange særsamlinger fremover skal have.

Hvis særsamlingerne forbliver på Arts, må der udarbejdes planer for, hvordan de fremover skal håndteres, samtidig med at der sættes resurser af til det. Hvis særsamlingerne overdrages som en del af AU Library, må der i forbindelse med en samarbejdsaftale eller overdragelse af AU Library til Nationalbiblioteket/KB fastlægges meget præcise og løbende kontrollerbare krav til håndteringen af samlingerne, herunder klare aftaler vedr. den fremtidige dispositionsret.

Disse juridiske spørgsmål bør finde en afklaring, *før* en overdragelse af AU Library finder sted. Afklares disse spørgsmål ikke, vil det stille evt. kommende donatorer og legatstiftere m.v. i en uklar position, der fremover kan gøre dem tilbageholdende. Svarene på spørgsmålene må ses i sammenhæng med den ellers aktive og udadvendte strategi, AU forfølger i forhold til alumner og opbygning af netværk, alt sammen til støtte for tiltrækning af eksterne bevillinger.

Det hører naturligvis med, at en række af disse særsamlinger har stor forskningsmæssig værdi og ofte konsulteres af udefra kommende forskere, nationale som internationale; de udgør derfor også i mange tilfælde en rigtig god grobund for kontakt og udvikling af internationalt forskningssamarbejde. Som en forsker, der besøgte Brandes-arkivet, fornylig kvitterede i en mail: "Det er en guldgrube!" Eller en forsker i teologisk afdelings samling af gamle bøger: "Det er jo fantastisk, at det alt sammen står her, lige til at bruge. Det vidste jeg ikke." Ved en restløs overdragelse til Nationalbiblioteket kan AU spille sig dispositionsretten til en række potentielle forskningsmuligheder af hænde – og næppe hindre, at der senere kan ske en overførsel til København.

Afslutning

I lys af de meget komplicerede forhold, der gør sig gældende indenfor Arts' biblioteksområde, der i særlig grad betjener fag med en lang historik og historisk dybde, må der gøres indsigt over for den korte høringsfrist.

De forhold, der på Arts' område vil gøre sig gældende ved en overdragelse af AU Library til Nationalbiblioteket/KB, foreligger dårligt og utilstrækkeligt belyst. Fakultetets viden om de eksisterende, egne forhold, specielt når det angår særstillinger, er begrænset, usikker og mangelfuld og udgør et utilstrækkeligt grundlag for beslutning.

Hertil kommer, at den foreliggende udredning helt mangler præcise angivelser mht det fremtidige budget- og serviceniveau. Det er derfor ikke muligt at vurdere, hvilke opgaver og områder der med fordel kan overdrages til Nationalbiblioteket/KB og stordriftsfordelene i denne konstruktion, og hvad der bør forblive så nært knyttet til Arts' forsknings- og studiemiljøer, at de ikke overdrages.

Endelig skal det understreges, at det fra de ansattes synsvinkel er helt afgørende, at en nær og biblioteksfaglig betjening fastholdes, samtidig med at samarbejdet mellem bibliotekarerne og fakultetets faglige ekspertise udbygges og lægges i formaliserede rammer, så der sikres dialog, stabilitet og langsigtede løsninger.

Det forekommer på det foreliggende grundlag for en evt. overførsel af bibliotekerne ikke muligt at specificere kravene til en Service Level Agreement (SLA). Her bør gennemsigthed være den helt afgørende betingelse, der skal opfyldes, før der træffes beslutning. Ved AU's egen problemanalyse i 2015 efter de omfattende fusionsprocesser viste det sig netop at have været meget vanskeligt at håndtere spørgsmålet om SLA mellem fakulteterne og administrationen.

Hafnia-centrismen i de oven for nævnte beslutninger og forløb vedr. Erhvervsarkivet, udlån fra Rigsarkivet og reduktionen af KB's håndskriftafdeling frygtes at kunne gentage sig i den nye konstruktion Nationalbiblioteket, der allerede har skiftet navn til KB.

Medlem af Akademisk Råd
Dorthe Jørgensen

Notat fra Biblioteksudvalget ved Afdeling for Teologi i anledning af den påtænkte overflytning af AU Library til KU.

I forbindelse med den planlagte overførsel af AU library til KB har Afdeling for teologi følgende betænkeligheder, som sammenfatter drøftelsen på et læremøde i afdelingen.

- 1) Vi har siden nedlæggelsen af Teologisk Bibliotek oplevet en markant forringelse af biblioteksforholdene hvad angår lokaler, service og materialer, det sidste både i forhold til indkøb og adgang.
- 2) Teologisk Bibliotek var et bibliotek af meget høj klasse og med mange fine og forskningsmæssigt værdifulde samlinger, flere af disse doneret til Aarhus Universitet med klausuler, jf. bilag 1 og 2 om henholdsvis Teologisk Biblioteks historik og notet om problemer vedr. biblioteksforholdene ved AU.
 - a. Afdeling for teologi er stærkt bekymret over forholdene for og adgangen til disse samlinger. Her spiller spørgsmål om ejerskab og forpligtelser over for donorer en stor rolle.
 - b. Afdeling for teologi ønsker, at ejerskabet til de værdifulde samlinger, som er skænket til Aarhus Universitet forbliver AUs ejendom, samt at adgangen til disse samlinger forbedres.
- 3) Vi har siden nedlæggelsen af Teologisk Bibliotek oplevet, at kontakten mellem bibliotek og forskningsmiljø er blevet afbrudt. Det er et problem i forbindelse med kassationer, opsigelse af tidsskrifter, adgang til databaser, katalogisering af materiale og andre indkøbsrelaterede spørgsmål. Vi ønsker en sikkerhed for, at dette i forvejen kritisable forhold ud fra et forskningsmæssigt synspunkt ikke forværres yderligere. I stedet anbefaler vi, at AU generelt tager initiativ til at forbedre kontakten mellem biblioteker og forskningsmiljøer.

På vegne af biblioteksudvalget ved Afdeling for Teologi

Med venlig hilsen

Bo Kristian Holm

Teologi

Bo Kristian Holm

Lektor, ph.d.
Centerleder - LUMEN

Dato: 19. januar 2017

Direkte tlf.: 871 62453
Privat tlf.: 86230082
Mobil tlf.: 51 889556
E-mail: teobh@cas.au.dk

Web: person.au.dk/teobh

Afs. CVR-nr.: 31119103

Side 1/1

Det teologiske Fakultets bibliotek

Historik

Biblioteket grundlagdes sammen med Fakultetet i 1942. Først som en håndbogssamling, siden på baggrund af to store anskaffelser. Den første var Viborg Stiftsbibliotek, der gennem mere end et halvt århundrede havde ventet på, at det jyske universitet skulle oprettes i Viborg. En del af dette udgjordes af professor Christen Hermansens bogsamling (1806-1882). Herved kom ekstremt værdifulde bøger til samlingen i Aarhus, der nu blev hjemsted for det jyske Universitet. Den anden del udgjordes af dogmehistorikeren Reinhold Seebergs samling, der af professor Johannes Munch blev købt af dennes enke efter Tysklands sammenbrud i 1945.

Siden er samlingen suppleret med talrige gaver og donationer fra præster og lærde, P.H. Jørgensens samling var værdifuld inden for systematik, Otto Mørkholms samling var et fint tilskud til byzantinikken, og Gottlieb Gørges' samling var en fin all-round samling. Der er tilgået bøger fra Aarhus Katedralskoles og Ribe Katedralskolels biblioteker.

Der er af annum blevet indkøbt systematisk, så længe fakultetet eksisterede.

Biblioteket blev i 1990'erne sammenlagt med Institut for Religionsvidenskabs Bibliotek, der i høj grad skyldte folketingsmanden og redaktøren Christian Reventlow sin eksistens. Instituttet havde midler fra Reventlows legat til indkøb af bøger. Siden lagdes også biblioteket for Semitisk Filologi og Lingvistikbibliotekets sanskritsamling til.

Jævnside hermed modtoges en ret stor del gamle og ældre værker, der havde tilhørt professorerne ved Fakultetet. Ikke mindst P.G. Lindhardts og til dels Hejne Simonsens samlinger rummede sjældenheder. Desuden købtes i 1990'erne af annum en del af sognepræst Urban Schrøders bøger. Denne var Sønderjyllands største bogsamler. Flere hundrede bind af dennes salme- og andagtsbøger er sammen med de andre sjældne og værdifulde bøger placeret i en særlig samling, der ikke er betjent. Den befinder sig sammen med en stor mængde værdifulde bøger fra Aarhus Katedralskole i et kælderrum.

Det tidligere Teologiske Fakultet rådede over en række særlige samlinger, der nu opbevares på Afdeling for Teologi. Den bedst plejede samling er K.E. Løgstrupsamlingen, der har til huse i egne lokaler på universitetet. Den passes fagligt, og der er afsat penge af fondsmidler til drift. Der ud over findes Karl Schlechtas samling, der belyser arbejdet med at tilbageføre Nietzsches værker til deres originalversioner efter fru Förster-Nietzsches forfalskninger. Reinhold Seeberg-samlingen opbevares i arkivkasser nær Løgstruparkivet og i en række bind i kælderen. Desuden findes Jørgen Glenthøjs samling, der især belyser Den tyske Bekendelseskirkes historie samt teologen Dietrich Bonhoeffers liv og værk. Meget af denne er på mikrofilm, andet er breve og andre dokumenter.

En række arkiver findes for Johannes Munk, Regin Prenter og Erling Hammershaimb.

Grundtvigcenteret har med sin bogsamling og samling af mikrofilm til huse på Afdeling for Teologi. Der er p.t. ikke nogen pleje eller betjening.